

การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์
อยุธยาเป็นฐานในการเสริมสร้างทักษะภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ*
THE DEVELOPMENT OF INNOVATION LEARNING BY TOURISM AYUTTHAYA
HISTORICAL PARK BASE TO ENHANCE THAI LANGUAGE SKILLS
FOR FOREIGNERS

พระมหากษัตริย์ ภูริสโร (สุวรรณรัตน์)¹,

พระครูสุธีภักดีบัณฑิต (กฤษฎา กิตติโสภณ)²,

เชน นคร¹, อดุลย์ คนแรง¹, เอกลักษณ์ เทพวิจิตร¹

Phramaha Pharadon Bhurissaro (Suwannarat)¹,

Phrakhrusuthikittibundit (Krisada Kittisobhano)²,

Chen Nakorn¹, Adul Khonraeng¹, Akekalak Tepwijitr¹

¹คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Faculty of Humanities, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

²Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: pharadon.suw@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการเรียนรู้ภาษาไทยและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศในบริบทการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา 2. พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาไทย และ 3. ประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสมวิธีดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การศึกษาความต้องการจำเป็น การพัฒนานวัตกรรม และการประเมินประสิทธิผลด้วยรูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า 1. ชาวต่างประเทศมีทักษะการฟังและการพูดในระดับสูงกว่าทักษะการอ่านและการเขียน และมีความต้องการพัฒนาทักษะภาษาไทยแบบองค์รวมในระดับมาก 2. นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 8 โมดูลการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยยึดหลักการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐานและการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

จัดลำดับกระบวนการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมทางภาษาและวัฒนธรรม การฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาในพื้นที่จริงของอุทยานประวัติศาสตร์ ผลการประเมินคุณภาพนวัตกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) ผลการประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนชาวต่างประเทศ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังการใช้นวัตกรรมสูงกว่าก่อนการใช้นวัตกรรมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกทักษะ และ 3. ผลการประเมินเชิงคุณภาพยังแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารเพิ่มขึ้น มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ได้อย่างเหมาะสม และมีความตระหนักรู้ด้านวัฒนธรรมไทยมากยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมเป็นฐาน สามารถบูรณาการการพัฒนาทักษะภาษาเข้ากับการเสริมสร้างความรอบรู้ทางวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีศักยภาพในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับ ชาวต่างประเทศอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐาน; การเรียนรู้เชิงประสบการณ์; การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม; ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ; การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

Abstract

Objectives of this research were: 1. To examine the current state of Thai language learning and the developmental needs of foreign learners within the tourism context of Ayutthaya Historical Park; 2. To develop a context-based experiential learning innovation using heritage tourism as a foundation for enhancing Thai language skills; and 3. To evaluate the effectiveness of the developed learning innovation in improving listening, speaking, reading, and writing skills. A research and development (R & D) approach employing mixed methods was adopted across three phases: needs analysis, innovation development, and effectiveness evaluation through a one-group pretest–posttest design.

Findings were as follows: 1. Foreigners have a higher level of listening and speaking skills than reading and writing skills, and there was a high level of need to improve their Thai language skills holistically. 2. The innovative learning developed consisted of 8 integrated learning modules, based on the principles of context-based learning and experiential learning, prioritizing the

process from language and cultural preparation by practicing language in the historical park. The expert evaluation indicated that the developed learning innovation was highly appropriate and consistent at the highest level ($\bar{X} = 4.57$). The results of the evaluation of the effectiveness of the learning innovation showed that foreign learners achieved a statistically significant higher achievement in learning Thai after the use of the innovation than before the use of the innovation at the level of .05 in all skills and 3. The qualitative evaluation results further indicated that learners have increased confidence in communication, were able to use the Thai language appropriately, and have a greater awareness of Thai culture. This research reflected that Thai language learning innovation based on cultural heritage tourism can effectively integrate the development of language skills with the enhancement of cultural literacy and has the potential to sustainably develop the management of Thai language learning for foreigners.

Keywords: Context-Based Learning; Experiential Learning; Heritage Tourism; Thai as a Foreign Language; Intercultural Communication

บทนำ

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางแห่งอารยธรรมไทยที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง เป็นเมืองเก่าที่เคยรุ่งเรืองยาวนานกว่า 4 ศตวรรษ และได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมโดยองค์การยูเนสโกเมื่อปี พุทธศักราช 2534 พื้นที่อุทยานแห่งนี้ไม่เพียงเป็นหลักฐานทางโบราณคดีที่สะท้อนภูมิปัญญาและความสามารถของบรรพชนไทย หากยังเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้ทางสังคม วัฒนธรรม และศาสนา ที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสประสบการณ์ตรงจากสถาปัตยกรรมโบราณสถานและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น การศึกษาของสุขุม คงดิษฐ์ และธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ (2558) พบว่า ภาพลักษณ์ของนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสะท้อนถึงอารยธรรมตะวันออกที่เปี่ยมด้วยความงดงามทางจิตวิญญาณ โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติรับรู้คุณค่าทั้งด้านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของไทย การท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวจึงมิได้เป็นเพียงกิจกรรมเพื่อความบันเทิงหรือการพักผ่อน แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มีพลังในการสื่อสารและส่งต่อองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยในหลากหลายมิติ ทั้งศาสนา ภาษา และค่านิยมทางสังคม ในมิติทางการศึกษา อุทยาน

ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา มีศักยภาพอย่างยิ่งในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เนื่องจากพื้นที่แห่งนี้มีลักษณะเป็นห้องเรียนกลางแจ้ง ที่อุดมไปด้วยสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาโดยธรรมชาติ การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการสังเกต การซักถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมท้องถิ่น เช่น การบูชาพระ การไหว้เจดีย์ การชมสถาปัตยกรรม หรือการสนทนากับคนไทยในชุมชน ล้วนเป็นการสร้างประสบการณ์ทางภาษาที่ช่วยให้ผู้เรียนต่างชาติสามารถเข้าใจบริบทและการใช้ภาษาไทยได้อย่างลึกซึ้งยิ่งกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียนทั่วไป นอกจากนี้ พื้นที่อยุธยา ยังเป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรม ศาสนา และจารีตประเพณีที่หล่อรวมความเชื่อ คำพูด และพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ภาษาในบริบทจริงที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความหมายของภาษาและคุณค่าทางวัฒนธรรมควบคู่กันไป อันเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่จะกล่าวต่อไปในส่วนของ การพัฒนานวัตกรรมการ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีศักยภาพสูงในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดก วัฒนธรรม เนื่องจากมีความพร้อมทั้งในด้านทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น งานวิจัยดังกล่าวระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงมรดก วัฒนธรรมมิได้เป็นเพียงกิจกรรมที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์โบราณวัตถุหรือสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้เข้าถึงคุณค่าของอัตลักษณ์ความเป็นไทยในระดับลึก โดยเฉพาะในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างประวัติศาสตร์ กับวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม การท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมให้แก่ชาวต่างประเทศ และสามารถต่อยอดสู่การเรียนรู้ภาษาไทยผ่านประสบการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดก วัฒนธรรมควรมุ่งเน้นความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์ทางการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งโบราณสถานและศาสนสถานให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงภาษา และวัฒนธรรม เช่น การใช้ป้ายคำอธิบายสองภาษา การจัดกิจกรรมสนทนาเชิงวัฒนธรรม การใช้เรื่องเล่าเชิงประวัติศาสตร์เป็นสื่อการเรียนรู้ภาษา และการสร้างประสบการณ์ตรงผ่านการสื่อสารกับชุมชน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนต่างชาติได้ฝึกภาษาไทยในบริบทจริง และเข้าใจโครงสร้าง ความหมาย และคุณค่าทางวัฒนธรรมของภาษาไทย ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น แนวทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นศักยภาพของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาในการเป็นฐานของการเรียนรู้ภาษาไทยเชิงนวัตกรรม (ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ และคณะ, 2559)

การเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศในปัจจุบันยังคงประสบข้อจำกัดในด้านบริบทและวิธีการจัดการเรียนรู้ แม้จะมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งเปิดหลักสูตรภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติ แต่การเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังคงเน้นทักษะเชิงโครงสร้างภาษา เช่น ไวยากรณ์ คำศัพท์ และการแปล มากกว่าการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติและไม่เข้าใจความหมายทางวัฒนธรรมที่ซ่อนอยู่ในภาษา สมพงษ์ วิหยาศ์คัตตีพันธ์ (2548) เสนอว่า การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจำเป็นต้องบูรณาการมิติทางวัฒนธรรมควบคู่กับการสอนทักษะภาษา เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจทั้งรูปแบบและเนื้อหาทางสังคมของภาษาไทยอย่างลึกซึ้ง

ด้วยเหตุนี้ ความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐาน เป็นแนวทางสำคัญที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ภาษาในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ความสำคัญกับประสบการณ์ตรงในการสร้างความเข้าใจทางภาษาและวัฒนธรรม งานวิจัยของธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ และคณะ (2559) ระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงภาษา ขณะที่ จตุพร ดวงศรี (2564) ชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานความร่วมมือและประสบการณ์ตรงช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความเข้าใจในเนื้อหาวิชาอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น การบูรณาการการเรียนรู้ภาษาไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบริบทของอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาจึงเป็นแนวทางที่มีคุณค่า ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะการสื่อสารของชาวต่างประเทศและการส่งเสริมภาพลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยในเวทีนานาชาติ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางภาษาศาสตร์ประยุกต์ที่สอดคล้องกับทิศทางการศึกษายุคใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยในบริบทการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา
2. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐาน สำหรับเสริมสร้างทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศ
3. เพื่อประเมินนวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐาน สำหรับเสริมสร้างทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีที่นำแนวทางเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงของการเรียนรู้ภาษาไทยในบริบทอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก คือ 1. ชาวต่างประเทศในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีประสบการณ์เรียนภาษาไทย 2. ครูผู้สอนภาษาไทย และ 3. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่มีปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น 140 คน ประกอบด้วย ชาวต่างประเทศ จำนวน 100 คน ครูผู้สอน จำนวน 20 คน และผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 20 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือผู้เรียนในศูนย์ภาษาใกล้เคียง โดยมีคุณสมบัติคือ มีพื้นฐานภาษาไทยเบื้องต้น มีความสนใจเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยว และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมภาคสนามได้ครบตามกำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในระยะเวลาที่ 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป สภาพการเรียนรู้ภาษาไทย 5 ด้าน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ในระยะเวลาที่ 3 ครอบคลุมทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียน และ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้ประเมินเจตคติของผู้เรียนหลังการใช้นวัตกรรม

3.2 เครื่องมือสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1. ชุดนวัตกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมภาคสนาม สื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินผลการเรียนรู้ 2. แบบสังเกตพฤติกรรม ใช้บันทึกการโต้ตอบและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนระหว่างกิจกรรมภาคสนาม และ 3. แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามเป็นเวลา 3 เดือน จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถาบันสอนภาษา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา โดยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ 2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบนวัตกรรม และนำเสนอร่างนวัตกรรมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบและ

ปรับปรุงแก้ไขเพื่อสร้างเป็นต้นแบบ และ 3. ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดี่ยววัดก่อนและหลังเรียน เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ (8 กิจกรรม)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติพื้นฐาน ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสำรวจความต้องการและแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ เพื่อสังเคราะห์ข้อค้นพบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษา ความเข้าใจวัฒนธรรม และทัศนคติของผู้เรียน

ผลการวิจัย

1. สภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยในบริบทการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา พบว่า สภาพการเรียนรู้ปัจจุบันของผู้เรียนชาวต่างประเทศยังไม่สมดุลระหว่างทักษะการสื่อสารด้วยวาจา (ฟัง-พูด) กับทักษะการรู้หนังสือ (อ่าน-เขียน) โดยทักษะการอ่านและการเขียนยังเป็นจุดที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ในขณะเดียวกัน ความต้องการของผู้เรียนสะท้อนให้เห็นถึงความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาทักษะภาษาไทยแบบองค์รวม โดยเน้นการนำไปใช้จริงในบริบทการท่องเที่ยวและการทำความเข้าใจวัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง ข้อมูลเหล่านี้ยืนยันถึงความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการดังกล่าว โดยใช้อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐานในการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงภาษาเข้ากับสถานการณ์จริง

2. นวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐานสำหรับเสริมสร้างทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศ พบว่า โครงสร้างของนวัตกรรมประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่จัดลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบจากง่ายไปยาก (Scaffolding) แบ่งออกเป็น 8 โมดูลการเรียนรู้ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในลักษณะวงจรการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ดังนี้ ประการแรก ส่วนของการเตรียมความพร้อมและปูพื้นฐานประกอบด้วย โมดูลที่ 1 การเตรียมพื้นฐานภาษาและวัฒนธรรมไทย และโมดูลที่ 2 การเรียนรู้คำศัพท์จากพื้นที่จริง ผลการพัฒนาในส่วนนี้มุ่งเน้นการลดอุปสรรคทางภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมปฐมนิเทศและการแนะนำคำศัพท์พื้นฐานผ่านสื่อสัญลักษณ์ในพื้นที่จริง เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายชื่อวัด หรือวัตถุจัดแสดง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคย

และสร้างคลังคำศัพท์ในความทรงจำระยะยาวผ่านการมองเห็นภาพจริงควบคู่กับคำศัพท์ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนท่องจำในห้องเรียนแบบเดิม ประการที่สอง ส่วนของการปฏิบัติการทางภาษาในสถานการณ์จริง ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของนวัตกรรมชุดนี้ ประกอบด้วย โมดูลที่ 3 การพัฒนาทักษะการฟังจากบริบทการท่องเที่ยว โมดูลที่ 4 การสื่อสารและบทสนทนาในสถานการณ์จริง และโมดูลที่ 5 การเรียนรู้ภาษาไทยผ่านปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงการออกแบบกิจกรรมที่ผลักดันให้ผู้เรียนออกจากพื้นที่ปลอดภัย (Comfort Zone) ไปสู่พื้นที่การใช้ภาษาจริง โดยกำหนดสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริงให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการฟังจับใจความจากมัลติมีเดียและการเจรจาสื่อสารกับคนในชุมชนท้องถิ่น การออกแบบกิจกรรมในลักษณะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความคล่องแคล่วในการสื่อสารและสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาไทยท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ประการที่สาม ส่วนของการบูรณาการและการสะท้อนผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย โมดูลที่ 6 การอ่านเชิงความหมายและการตีความวัฒนธรรม โมดูลที่ 7 การเขียนสะท้อนประสบการณ์การเรียนรู้ และโมดูลที่ 8 การประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ องค์ประกอบส่วนนี้มุ่งเน้นการยกระดับทักษะการคิดวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้ โดยเชื่อมโยงทักษะการอ่านข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ซับซ้อนเข้ากับทักษะการเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกและประสบการณ์ ซึ่งเป็นการเติมเต็มช่องว่างทางทักษะการอ่านและการเขียนที่พบว่าเป็นจุดอ่อนของกลุ่มเป้าหมายจากการสำรวจในระยะแรก นอกจากนี้ กระบวนการสะท้อนผลในโมดูลสุดท้ายยังเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนพัฒนาการของตนเองและสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าของวัฒนธรรมไทย สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและเทคโนโลยีการศึกษา พบว่านวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการทฤษฎีในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุด คือ ความสอดคล้องของนวัตกรรมกับวัตถุประสงค์การวิจัย และความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ความเหมาะสมของรูปแบบสื่อและเครื่องมือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างของนวัตกรรมมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และมีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นจุดเด่นของนวัตกรรมในด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะภาษาไทยแบบองค์รวม ทั้งทักษะการรับสาร ได้แก่ การฟังและการอ่าน และทักษะการส่งสาร ได้แก่ การพูดและการเขียน อีกทั้งยังสามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนที่แตกต่างกันได้

3. ประเมินนวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเทียวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา เป็นฐาน สำหรับเสริมสร้างทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบวัดระดับทางภาษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมของผู้เรียนหลังการใช้นวัตกรรม การเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ผ่านฐานการท่องเที่ยวในอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยามีส่วนช่วยยกระดับความสามารถทางภาษาไทยของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อพิจารณาจำแนกรายทักษะ พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นในทุกด้าน โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการสูงสุดคือทักษะการพูด รองลงมาคือ ทักษะการฟัง ทักษะการเขียน และทักษะการอ่าน ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารในพื้นที่จริง ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะการรับสารและส่งสาร ด้วยวาจา ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวและการใช้ชีวิต ในขณะเดียวกัน ทักษะการอ่านและการเขียนซึ่งเดิมเป็นจุดอ่อนของผู้เรียน ก็ได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญผ่านกิจกรรมการอ่านป้ายข้อมูลทางประวัติศาสตร์และการเขียนบันทึกประสบการณ์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นวัตกรรมนี้สามารถช่วยลดช่องว่างทางทักษะและสร้างความสมดุลในการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน พัฒนาการของสมรรถนะการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง นอกเหนือจากผลคะแนนสอบ ผลการวิจัยจากการประเมินเชิงปฏิบัติและการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในระหว่างการทำกิจกรรมภาคสนาม พบการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพที่ชัดเจน โดยผู้เรียนแสดงออกถึงสมรรถนะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในบริบทจริง ทั้งในด้านความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ความถูกต้องในการเลือกใช้คำศัพท์ และความเหมาะสมของกาลเทศะทางวัฒนธรรม ผลการประเมินระบุว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารกับคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สามารถเริ่มบทสนทนา ถามข้อมูล และตอบโต้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ ลดความกังวลในการพูดผิด และมีความพยายามในการแก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้องด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามมารยาททางสังคมไทยควบคู่ไปกับการใช้ภาษาได้ดีขึ้น เช่น การใช้คำลงท้ายสุภาพ การไหว้ และการแสดงความเคารพต่อสถานที่ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ผ่านการสัมผัสประสบการณ์ตรงในแหล่งวัฒนธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศและความต้องการในการพัฒนาทักษะภาษาไทยในบริบทการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้เรียน

มีทักษะด้านการฟังและการพูดที่เข้มแข็งกว่าทักษะด้านการอ่านและการเขียน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนา พบว่าผู้เรียนมีความต้องการพัฒนาทักษะภาษาไทยในบริบทการท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการด้านวัฒนธรรมและทัศนคติ และความต้องการฝึกทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ท่องเที่ยวจริง ที่เป็นเช่นนี้เพราะ บริบทของอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีความเฉพาะตัวและมีความเข้มข้นทางวัฒนธรรมสูง การสื่อสารในพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้อาศัยเพียงความถูกต้องทางไวยากรณ์ แต่จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในบริบททางสังคม (Social Context) และมารยาททางวัฒนธรรม เช่น การใช้คำสุภาพ การแสดงความเคารพสถานที่ และการเข้าใจความหมายแฝงของภาษา ผู้เรียนชาวต่างประเทศจึงตระหนักว่าทักษะภาษาไทยที่ตนมีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการเข้าถึงสุนทรียภาพทางประวัติศาสตร์และการปฏิสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้ง จึงเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาควบคู่ไปกับวัฒนธรรมในสถานที่จริง เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างมั่นใจและเหมาะสมกับกาลเทศะ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชานันท์ เฟ็งลี (2553) เรื่อง แบบเรียนสนทนาภาษาไทยสำหรับเด็กชาวต่างชาติระดับประถมศึกษา ที่พบว่า การพัฒนาทักษะภาษาไทยสำหรับชาวต่างชาติจำเป็นต้องเน้นบทสนทนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริง เช่น การเดินทาง และการเยี่ยมชมสถานที่สำคัญ ซึ่งช่วยลดช่องว่างทางภาษาและวัฒนธรรม ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการสื่อสารและเข้าใจรูปแบบการใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีความหมายมากกว่าความถูกต้องทางโครงสร้างภาษาเพียงอย่างเดียว (Richards, 2006; Richards & Rodgers, 2014) โดยเฉพาะในบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งผู้เรียนต้องสื่อสารกับเจ้าของภาษาในสถานการณ์จริง ภาษาไทยจึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือทางสังคมและวัฒนธรรมมากกว่าการเป็นเพียงรายวิชาทางวิชาการ

2. นวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐานสำหรับเสริมสร้างทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 8 โมดูลการเรียนรู้ มีคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการทักษะทางภาษาเข้ากับบริบททางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ได้อย่างกลมกลืน อีกทั้งยังมีกระบวนการที่ยืดหยุ่น เอื้อต่อการนำไปปฏิบัติจริงในพื้นที่เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาไทยของชาวต่างประเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ นวัตกรรมดังกล่าวได้รับการออกแบบโดยยึดหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการใช้บริบทเป็นฐาน ซึ่งให้ความสำคัญกับการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจริง การใช้อุทยาน

ประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นแหล่งเรียนรู้ช่วยเปลี่ยนสถานะของภาษาไทยจากที่เป็นเพียงวิชาเรียนในตำรา ให้กลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีชีวิตชีวาและมีความหมาย ผู้เรียนจึงเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ลดความวิตกกังวล และสามารถเชื่อมโยงคำศัพท์หรือโครงสร้างประโยคเข้ากับภาพจำของสถานที่จริงได้ ส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมีความคงทนในการจดจำมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชดา ลาภใหญ่ (2563) เรื่อง การศึกษากระบวนการสื่อสารต่างวัฒนธรรมเพื่อแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนนักศึกษาจีนโครงการแลกเปลี่ยน ภาควิชาภาษาไทย ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการบริบทวัฒนธรรมไทยเข้ากับสื่อการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศเข้าใจการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบททางสังคม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง เช่น การสื่อสารในวัดหรือตลาด ได้อย่างมั่นใจ ซึ่งยืนยันว่าบริบททางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะทางภาษา การที่นวัตกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในทุกทักษะ อธิบายได้ด้วยแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning Theory) ซึ่งเสนอว่าการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเกิดจากกระบวนการเรียนรู้แบบเป็นวงจร ได้แก่ การได้รับประสบการณ์ตรง การสะท้อนคิด การสรุปเป็นแนวคิด และการนำไปประยุกต์ใช้ (Kolb, 1984) นวัตกรรมการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ได้ออกแบบกิจกรรมทั้ง 8 โมดูลให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมจริงในอุทยานประวัติศาสตร์ ผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนในบริบทจริง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงภาษาเข้ากับประสบการณ์และความหมายทางวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบตั้งอยู่ในบริบท (Situated Learning) ที่เน้นว่าความรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในชุมชนการปฏิบัติจริง (Lave & Wenger, 1991) นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่พบว่า ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษาไทยเพิ่มขึ้นและแสดงออกถึงความกล้าในการสื่อสารมากขึ้น สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดด้านอารมณ์และแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษา โดยเฉพาะสมมติฐานตัวกรองทางอารมณ์ (Affective Filter Hypothesis) ซึ่งอธิบายว่า ความวิตกกังวล ความกลัวการใช้ภาษาผิด และแรงกดดันทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ขัดขวางการรับข้อมูลทางภาษา หากสามารถลดตัวกรองเหล่านี้ได้ ผู้เรียนจะเปิดรับการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น การจัดการเรียนรู้ในบริบทแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีบรรยากาศผ่อนคลายและไม่เป็นทางการ ช่วยลดความตึงเครียดและส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาไทยในการสื่อสารจริง

3. ผลการประเมินนวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้การท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นฐาน พบว่า ภายหลังจากใช้นวัตกรรม ผู้เรียนชาวต่างประเทศมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สูงกว่าก่อนการใช้นวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้

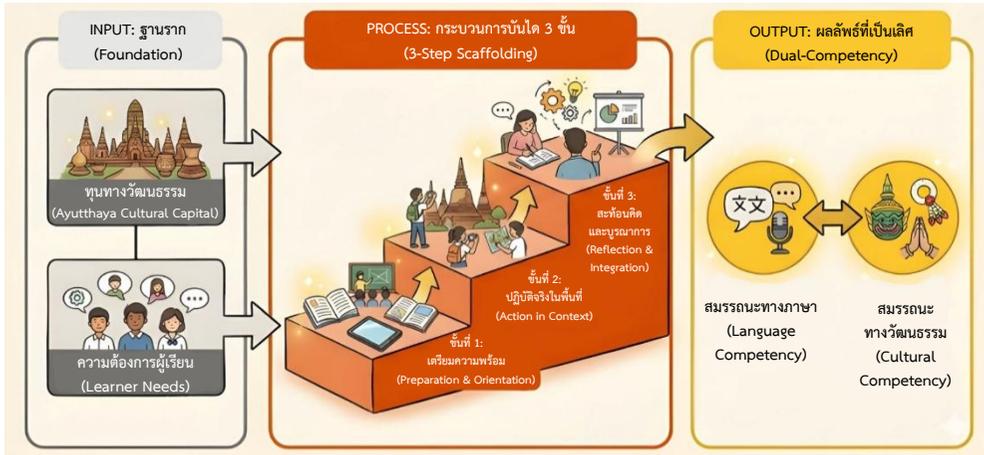

ผลการประเมินเชิงปฏิบัติยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีสมรรถนะการสื่อสารในสถานการณ์จริงดีขึ้น มีความคล่องแคล่วและความมั่นใจในการสนทนากับคนไทยมากขึ้น และสามารถใช้ภาษาได้สอดคล้องกับมารยาทและบริบททางวัฒนธรรมไทย ผลดังกล่าวเกิดจากการที่นวัตกรรมการเรียนรู้ได้ปรับรูปแบบการเรียนรู้จากการเน้นทฤษฎีในห้องเรียนไปสู่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการในพื้นที่จริง (Authentic Learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง (Direct Experience) จากการฟังสำเนียงจริง การอ่านป้ายข้อความจริง และการสื่อสารกับผู้คนในชุมชน บรรยากาศการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวช่วยลดความวิตกกังวลในการใช้ภาษา (Language Anxiety) ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาและเปิดรับการเรียนรู้มากขึ้น อีกทั้งการบูรณาการภาษาเข้ากับวัฒนธรรมยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทั้งรูปแบบภาษาและวิถีคิดของคนไทย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะการสื่อสารพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของพิชานัน เพ็งลี (2553) ที่พบว่าการใช้กิจกรรมสนทนาเชิงสถานการณ์และการฝึกปฏิบัติในบริบทใกล้เคียงชีวิตจริงช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของผู้เรียนชาวต่างชาติและเพิ่มความมั่นใจในการสื่อสาร

นอกจากนี้ ผลการประเมินเชิงคุณภาพยังพบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านความเข้าใจวัฒนธรรมและสามารถใช้ภาษาไทยได้เหมาะสมกับบริบททางสังคมมากขึ้น ทั้งการใช้คำสุภาพ การแสดงความเคารพ และการปฏิบัติตามมารยาทไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสมรรถนะการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communicative Competence) ที่เน้นการบูรณาการความรู้ทางภาษา ทักษะการสื่อสาร เจตคติ และความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม (Byram, 1997) ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิดของ Krash (1993) ที่มองว่าภาษาและวัฒนธรรมไม่สามารถแยกออกจากกันได้

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ผลการวิจัยทั้งในส่วนของการสำรวจสภาพปัญหา การพัฒนานวัตกรรม และการประเมินผล นำไปสู่การสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบของโมเดลการเรียนรู้ภาษาไทยเชิงประสบการณ์บนฐานบริบททางประวัติศาสตร์ (Historical Context-Based Experiential Learning Model) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นระบบ โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบขององค์ความรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 พบว่า โมเดลการเรียนรู้ภาษาไทยเชิงประสบการณ์บนฐานบริบททางประวัติศาสตร์ ซึ่งใช้อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยาเป็นห้องเรียนเสมือนจริง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ที่วิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมควบคู่กับความ ต้องการสื่อสารจริงของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ แบบบันได 3 ขั้น (8 โมดูล) เริ่มจากการปูพื้นฐานคำศัพท์เชื่อมโยงกับสถานที่ สู่การปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความมั่นใจ และจบด้วยการสะท้อนคิดเพื่อตกผลึกความเข้าใจ นำไปสู่ ผลลัพธ์ แบบสมรรถนะสองมิติ คือผู้เรียนมีทักษะทางภาษาที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญพร้อมกับความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งทางวัฒนธรรม สะท้อนว่าความสำเร็จของการสอนภาษาไทยไม่ได้อยู่ที่ตำรา แต่อยู่ที่การนำภาษาสู่บริบทการใช้งานจริง ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการสร้าง Soft Power ของชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงวัฒนธรรม ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการเรียนรู้ภาษา (Language Edutourism) โดยใช้อุทยานประวัติศาสตร์ทั่วประเทศเป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยผ่านการถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรม

2. สถาบันการศึกษาและศูนย์สอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ ควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีการบูรณาการการเรียนรู้นอกห้องเรียนเข้าสู่ระบบการเรียนการสอน

ปกติ โดยกำหนดให้แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เป็นห้องเรียนภาคสนาม เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับบริบทการใช้ภาษาจริง

3. กรมศิลปากรและหน่วยงานที่ดูแลอุทยานประวัติศาสตร์ ควรสนับสนุนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ครูผู้สอนภาษาไทยควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมที่ท้าทายให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่ และควรมีการเตรียมความพร้อมด้านคำศัพท์และมารยาททางสังคมให้แก่ผู้เรียนก่อนลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยในการสื่อสาร

2. ภาครัฐและบุคลากรในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ ควรได้รับการฝึกอบรมเทคนิคการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ภาษา

3. ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเตรียมความพร้อมให้ร้านค้าหรือปราชญ์ชุมชนเข้าใจวิธีการสื่อสารกับผู้เรียนต่างชาติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตพื้นที่การวิจัยไปยังอุทยานประวัติศาสตร์แห่งอื่น ๆ ในประเทศไทย เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย หรืออุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานกลางในการสอนภาษาไทยผ่านแหล่งท่องเที่ยว

2. ควรมีการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น การใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม (AR) หรือเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (VR) เพื่อจำลองสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์และการใช้ภาษาไทย ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดในกรณีที่ไม่สามารถลงพื้นที่จริงได้

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงติดตามผลระยะยาว เพื่อศึกษาความคงทนของความรู้และทักษะภาษาไทยของผู้เรียนหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมผ่านไปแล้วระยะหนึ่งว่าผู้เรียนยังสามารถนำทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือการทำงานได้มากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

จตุพร ดวงศรี. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่อง อยุธยาและธนบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ และคณะ. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม*, 4(2), 34–45.
- พิชานันท์ เพ็งสี. (2553). *แบบเรียนสนทนาภาษาไทยสำหรับเด็กชาวต่างชาติระดับประถมศึกษา* (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชดา ลาภใหญ่. (2563). *การศึกษากระบวนการสื่อสารต่างวัฒนธรรมเพื่อแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนนักศึกษาจีนโครงการแลกเปลี่ยน ภาควิชาภาษาไทย* (รายงานการวิจัย). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สมพงศ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2548). *การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. วรรณวิทัศน์, 5, 215–261.
- สุขุม คงดิษฐ์ และธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ. (2558). *การศึกษาภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของมรดกโลก นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ในสายตานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ* (รายงานการวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon, England: Multilingual Matters.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford University Press.
- Lave, J. & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C. & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge: Cambridge University Press.